

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE TÜRKİYE’NİN ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ COĞRAFYA EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

*A Comparative Study Of Geographic Education Between The United States And
Turkish High Schools*

*Yard. Doç. Dr. Halil İbrahim TAŞ**

ABSTRACT

This paper presents an overview of the United States and Turkish geographic education at the high school level in terms of geography curricula, teaching methods, teaching materials, and assessments. Both countries' education systems were reviewed and investigated starting from the beginning of 20th century. Turkish high schools are more complex and developed in terms of time allocation, richness of content, and course numbers. At the same time, the instability of the political system of Turkish has caused fluctuation in geography curricula over time. The geopolitics of the country has played a big role in geography education as well. On the contrary, even though geography has been neglected in United States schools for years, there are quite big effort to increase geographic literacy in these years.

Anahtar Kelimeler

Coğrafya Eğitimi, Coğrafya Müfredatı, ABD, Orta Öğretim ve İlköğretim Okulları

GİRİŞ

Kültürler arası makul bir karşılaştırma yapmak her zaman çok zordur. Aynı şekilde farklı kültürlerin sebep olduğu ve ortaya çıkardığı ürünleri anlamak da her zaman kolay olmamaktadır. Amerikan ve Türk Eğitim Sistemleri, daha net bir ifade ile coğrafya eğitimi, iki ülkenin farklı kültürel yapısına bağlı olarak ortaya çok farklı coğrafya eğitimleri çıkarılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), günümüz dünyasında öne çıkmış heterojen bir kültüre sahiptir. Sonuç olarak, bu farklılık eğitimin farklı sahalarda kendini hissettirmektedir. Diğer taraftan kültür; aile yapısı, eğitimden beklentiler, gelir ve sosyal yapı farklılıkları üzerinde önemli bir

* Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Coğrafya Ana Bilim Dalı'nda Öğretim Üyesidir.

role sahiptir. Bütün bu farklılıklar karşılaştırmayı daha da kompleks ve ilginç kılmaktadır.

Türkiye, coğrafi olarak; Asya, Afrika, ve Avrupa arasında nüfusunun çok büyük bir kısmı Müslüman doğu kültürleri ile batı kültürlerinin karşılaşma noktasında yer almaktadır. Ancak kabaca son 150 yıllık süreç içerisinde takip edilen batılılaşma politikası, batı kültürünün Türkiye’de çok geniş kitleleri değişik düzeylerde etkilemesine yol açmıştır. Bugün, Türkiye ile ABD, kültür farkının yanı sıra, eğitim, ekonomi, siyaset, ve politika sahalarında önemli farklılıklara sahiptir. ABD’de coğrafya eğitimi, profesyonel coğrafyayı ABD’de başlatan William Morris Davis’ten sonra çok farklı alanlarda gelişme göstermiştir. Bu makalenin amacı ilköğretim II. kademe ve liselerde coğrafya eğitiminin Türkiye ve ABD’de 20. yy. boyunca göstermiş olduğu değişiklikleri karşılaştırıp, özetlemek ve bu farklılıkların nedenlerini analiz etmektir. İlave olarak bu makale ile güdülen amaç, dünyanın en büyük ekonomik ve siyasi gücü olan ABD ile ülkemiz arasında eğitim müfredatı ve coğrafya eğitimi arasındaki farkı vurgulayarak, bu şekilde ülkemiz coğrafya eğitiminin eksiklerini tartışmak, ve okuyucunun net olarak kavramasını sağlayıp yol göstermektir. Bu makalede, ABD’de coğrafyanın geçirdiği süreç üzerinde detaylı bir şekilde durulmuş olmasına rağmen, okuyucuyu sıkmamak için Türkiye’de coğrafya eğitiminin geçirmiş olduğu evreleri okuyucunun vakıf olduğu düşüncesiyle çok detaylı bir şekilde anlatılmamış, sadece Cumhuriyetin kurulmasından günümüze kadar ki değişim özet olarak sunulmuş ve ABD ile olan farklılıklar yansıtılmıştır.

Türkiye’de Lise ve Dengi Okullarda Coğrafya Müfredatının Gelişme Süreci

Ülkemizde cumhuriyetin kurulmasından önce de rüştiyeler ve liselerde az da olsa coğrafya eğitimi verilmiş olup, cumhuriyetin kurulmasından hemen sonra,1924 yılında Milli Eğitim Temel Kanunu ile yeni düzenlemeler getirilerek eğitim belli bir sisteme oturmuştur. Liselerde uygulanan coğrafya dersinin adı ve işlenen coğrafya dersinin içeriği bu tarihten itibaren sürekli değişiklikler göstererek 1990’lara kadar gelmiştir. Zaman zaman coğrafya dersleri müfredat dışına itilmiş, çoğu zaman da öne çıkarılmış ve müfredat programlarında verilen coğrafi bilgiler sürekli değişiklik göstermiştir. Bu süreç içinde coğrafya eğitimi adına önemli

girişimlerde bulunulurken, çoğu zaman da coğrafya eğitiminin milli eğitim sistemimiz içindeki yeri açık olarak ifade edilememiştir.

Cumhuriyetin kurulması ile birlikte az da olsa okullarda coğrafya dersi okutulmasına rağmen, ortaokul ve liseler için gerçek anlamda ilk detaylı lise ders müfredatı çalışması 1941 yılında hazırlanmış olup bu çok detaylı olmayan bir taslaktan ibaretti. 1941 yılında yapılan ilk Türk Coğrafya Kongresine göre, coğrafya dersi öğrencilere genel coğrafi bilgileri vermeli ve bazı yetenekleri kazandırmalı, Türkiye'nin ekonomisi, sosyal yapısı ve fiziki durumunu öğrenmenin ötesinde vatandaşlık duygusu geliştirmeli idi. Bunların ötesinde harita, plan, diyagram gibi görsel materyalleri yorumlayabilmeli ve kavramalı, farklı çizimleri anlamalı, ve Türkiye'nin iklimi hakkında bilgi sahibi olmalı idi.

1941 yılında hazırlanan program ilk detaylı coğrafya ders programı olmasına rağmen, mükemmel ve hiç bir eksiği olmayan bir program da değildi. Özellikle ortaokullardaki coğrafya dersleri öğrencinin seviyesine hiç uygun değildi. Bundan dolayı öğrenciler konuları anlamakta bir hayli zorluklar çekmekte idiler. 1941 yılı coğrafya müfredatı içerik ve haftalık ders saati olarak bazı değişikliklere uğrayarak 1990'lara kadar uygulanmıştır.

1950'lerin içinde, devletin takip ettiği ekonomik değişim politikasına bağlı olarak, coğrafya dersinin sayısı ve vurgulanan konularda da farklılıkların ortaya çıktığını dönemdir. Gelişimin daha açık bir topluma doğru olduğu ve insanların ilk defa şehirlere göç hareketinin başladığı bu yıllar, aynı zamanda vatandaşlık eğitiminin ve milli konuların coğrafya dersleri içerisinde geniş ölçüde yer almaya başladığı yıllardır. Sosyoekonomik, politik ve kültürel geçmiş, Türkiye'de coğrafya eğitiminde çeşitlilik göstermesine neden olmuştur. Şu bir gerçektir ki devletin ve hükümetlerin takip ettikleri politik farklılıklar ve yaklaşımlar coğrafya eğitiminde çok önemli bir rol oynamış ve zaman zaman kısa süreli önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu durum, zaman içerisinde, coğrafya eğitiminde çok dalgalanmalar olmasına neden olmuştur. Bu dalgalanmalardan dolayı, Türkiye'de sürekli, istikrarlı-durmadan gelişen bir coğrafya eğitiminden bahsetmek mümkün değildir. Yapılan değişikliklerin çoğu bir yenilik olarak ortaya çıkmış, inkılâp denecek bir yenilik yapılamamıştır. Sonuç olarak, 1990'lara gelindiğinde Türkiye'de coğrafyanın ders programları içinde

önemli bir yeri olduğu görülmesine rağmen, coğrafya derslerinin ne kadar verimli olarak öğrencilere yansıtıldığı konusunda tartışmalar azalmamış aksine artmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Lise ve Dengi Okullarında Coğrafya Dersi Müfredat Programının Gelişme Süreci

Tarihi Geçmişi

ABD'de Coğrafya dersi 1780'lerden beri yaygın eğitim kurumları içerisinde ders programlarının bir parçası olmuş ve 19. yy. boyunca çok büyük bir değişikliğe uğramamıştır. Bu ilk yıllarda coğrafya eğitimi yer adı ezberlemenin ötesine geçmiyordu. 19. yy.ın sonunda coğrafya eğitimini iyileştirmek için bir çok çalışmalar yapılmıştır. Örnek olarak "Committee of Ten", Amerikan coğrafyasının babası sayılan William Morris Davis tarafından uygulamaya konmuştur. Bu program tamamen fiziki coğrafya ağırlıklı olup dünyanın fiziksel yapısı ve özellikleri ile onlar üzerine insanların etkisini konu alıyordu. Birçok sosyal Darwinistciler yeni coğrafyayı çok kritik etseler de, Davis ve onun öğrencilerinin fikirleri Amerikan okullarındaki coğrafya eğitimini ve ders programını şekillendirmiştir. Diğer taraftan, bu yeni program coğrafya dersini veren birçok öğretmen için tamamen yeni idi ve kendilerini yeterli görmedikleri için görevlerinden ayrılmak zorunda kalmışlardı (Martin & James 1993). 19. yy sonu ile 20. yy. başlarında coğrafya, fen bilimi olarak, temel dersler içerisinde en önemli derslerden birisi olarak yerini aldı. Ancak, daha sonraki yıllarda hazırlanmış olan ders programları içerisinde coğrafya dersinin durumu dalgalanmalar göstermektedir ki bu dalgalanmalar 1980'lere kadar kendisini hissettirmektedir.

1920'lerde sosyal bilgiler branşının gelişmesi ile birlikte coğrafyanın, müfredat ve ders programları içerisindeki ağırlığı azalmaya başlamıştır (Persky 1996).

1910'lu yıllarda coğrafya, okullardaki ders müfredatı içerisinde spesifik olarak "Coğrafya" adını kaybetti ve okullarda bunun yerine fen bilgisi dersinin bir parçası olarak "Dünya Bilimi" olarak görülmeye başlandı. Nihayet, 1916 yılında yapılan yeni ders programları düzenlenmesi ile coğrafya sosyal bilgilerin bir parçası olarak vatandaşlık, tarih, ve ekonomi dersleri ile birlikte verilmeye başlanmıştır. Bu çerçeve içerisinde

coğrafya sadece ortaokul seviyesinde (7. sınıflarda) okutulmuş olup, liselerde herhangi bir ders verilmemiştir (Hardwick & Holtgrieve 1996).

Coğrafya dersi, 1920'li yıllarda ekonomik ve ticari coğrafya ağırlıklı, 1930'larda ise Dünya Devletleri Coğrafyası (Ülkeler Coğrafyası) ağırlıklı olarak ders programları içinde yerini almıştır. II. Dünya Savaşı boyunca coğrafya dersi okulların müfredatından tamamen çıkarılmış ve hemen savaş sonrası ise, Amerika'nın dünya üzerindeki ilgi ve menfaatindeki değişmeye bağlı olarak, coğrafya derslerinde daha çok jeopolitik, dünya bölgeleri düşüncesi, global anlama, harita kullanımı, ve coğrafyanın tarihi elemanları konularına ağırlık verilmiştir.

1960'lar coğrafya ile ilgili organizasyonların ve eğitimcilerin tekrar bir araya gelip coğrafya eğitiminin sorunlarının konuşulduğu ve çözüm yollarının önerildiği yıllardır. Bu yıllarda yapılan bir çok çalışma ve projelerden en önemlilerden birisi 1964 yılında yayımlanan William Pattison'un çalışmasıdır (Pattison 1964). Pattison coğrafyanın şu dört (4) belirgin alan üzerine yapılanması gerektiğini önermiştir:

- 1- Mekansal gelenek (Harita çalışması ve ölçme).
- 2- Ortam (Bölgesel) çalışması geleneği (Geniş ve dar ölçekli bölgesel çalışmalar).
- 3- İnsan-Mekan geleneği (İnsan/Çevre etkileşimi).
- 4- Yer bilimi geleneği (Dünya ve onun fiziksel özelliklerinin çalışılması).

Bu dört (4) gelenek, daha sonraki yıllarda sık sık coğrafya müfredatının ana çerçevesini oluşturmuştur.

Bu yıllarda yapılan en önemli aktivitelerinden birisi 1961 tarihinde başlanan Amerikan Coğrafya Kurumu (AAG) tarafından yapılan Lise Coğrafya Projesidir (High School Geography Project (HSGP)). Bu projenin en önemli amacı liselerde okutulacak coğrafya dersleri için materyal üretmektir. Bu proje "coğrafyacılara ne yaparlar ve coğrafyanın doğal inceleme alanı nelerdir?" soruları üzerinde yoğunlaşmıştır. Projenin bir parçası olarak, bir çok makale ve ders materyali üretilmiştir. Örneğin şehir coğrafyası, şehir çağında coğrafya, tarım ve sanayi, kültürel coğrafya, politik

coğrafya, habitat ve kaynaklar ile Japonya konularında pek çok çalışmalar yapılmış ve ürünler verilmiştir. Zaman geçtikçe, birçok kişi bu projeyi eleştirmeye başladı. Jenness (1990)'a göre bu proje çokları tarafından hayranlıkla izlenilmiş fakat çok az eğitimci tarafından kullanılmıştır. Hardwick & Holtgrieve (1996)'a göre ise HSG Projesinin hem başarıları, hem de hayal kırıklığı ortaya çıkartan yanları vardır.

Başarılı yanları:

- 1- Bu proje araştırma metotlarını kullanarak bireysel düşünmenin gelişmesini sağlamıştır.
- 2- Proje çok geniş coğrafya konuları üzerinde öğrenme imkânına odaklanmıştır.
- 3- Proje hem öğrenciler hem de öğretmenler için oldukça ilginçtir.
- 4- Proje daha çok realistik tanımlar ve fikirleri içermektedir.
- 5- Proje coğrafyanın prensiplerinin problem çözmede nasıl kullanılabileceğini göstermiştir.
- 6- Proje ilginç bir coğrafya eğitiminin yapılabileceğini ortaya çıkartmıştır.

Ana zorlukları/Sınırlamaları:

- 1- Proje çoğu bölgelerin okul sistemine uymadı. (Yerel uygulamalarda ciddi sorunlara yol açtı).
- 2- Projenin en önemli parçası sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafya öğretmeni olarak eğitilmeleri idi ki böyle bir imkan yoktu. 1965 yılında 12. sınıf sosyal bilgiler öğretmenleri üzerinde yapılan bir ankete göre: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sadece % 6'sı coğrafya bilgisine sahip iken %100 tarih bilgisine sahiplerdi. Bu öğretmenler kendilerini tarih dersinde coğrafya dersine oranla daha yeterli hissettiklerini bildirmişlerdir (Jenness, 1990, p. 229).
- 3- Japonya, bu program içerisinde Kuzey Amerika dışında üzerinde durulan tek ülke idi.
- 4- Üniversitelerde çalışan coğrafyacılar ile coğrafya öğretmenleri arasındaki iletişim yeterli değildi.

5- Etnik ilişkiler, cinsiyet, fakirlik ve suç konuları ders materyali içerisinde yoktu.

Bu projenin uygulanmasından sonra coğrafya orta öğretim kurumları içinde yaygınlaşmak bir tarafa, hemen hemen tamamen kaldırılmıştır. 1970'lere gelindiğinde birçok coğrafyacı liselerden mezun olan öğrencilerin coğrafya bilgilerinin çok kısıtlı olduğunu ve bunun yeterli olmadığını söylemeye başladığı yıllar olmuştur. Coğrafya, Stoltman (1975)'a göre, sosyal bilgiler dersi içerisinde tarih ve vatandaşlık derslerinin müfredatı gölgesinde kalmıştır. Bu yıllarda coğrafya dersi seçmeli ders olarak verilmiş, sadece 7. sınıflarda zorunlu ders olarak okutulmuştur. Bu yıllardan önce yapılmış olan önemli çalışma ve araştırmalar bir türlü genel eğitim sistemi içerisinde yaygınlaştırılamamıştır. Sonuç olarak 1980'lere gelindiğinde, coğrafya liselerde hemen hemen tamamen ortadan kalkarken, matematik ya da fen dersleri lise ders programı içerisinde hakim unsur haline gelmiştir.

Şok Edici Sonuçlar

1980'lerin başında "Educational Testing Service" tarafından yapılan anketlerin sonuçlarına göre Amerikan öğrencilerinin coğrafya bilgileri, özellikle uluslararası bilgi ve kavramaları oldukça yetersizdi. Miami Üniversitesi'nden David Helgren'in 1983 yılında yapmış olduğu anketin sonuçları ülkedeki bütün büyük televizyon kanallarında haber olması ile birlikte ülkedeki öğrencilerin coğrafya konusundaki eksiklikleri ülke geneline yansıtılarak dikkat çekilmiş oldu. David Helgren'in çalışmasına göre, Miami şehrinde yaşayan lise öğrencilerin yarısı Moskova, Chicago, Arap Denizi, Kenya, Cezayir ve İzlanda'nın nerede olduğunu bilmiyorlardı, hatta öğrencilerin % 8'i yaşadıkları şehri bile harita üzerinde gösteremiyorlardı. Yine başka bir çalışma sonucuna göre öğrencilerin % 20'si ABD'yi dünya haritası üzerinde gösteremiyorlardı (Guidelines for Geography education 1984). Yine bu yıllarda Kuzey Karoluna Üniversitesi'nin birinci sınıfına devam eden 2000'den fazla öğrenci üzerinde bir anket yapıldı, onların coğrafya bilgileri test edildi. Sonuç oldukça şaşırtıcı idi. Öğrencilerin % 73'ü lise boyunca hiç coğrafya dersi almamışlardı. Bu durum sadece Kuzey Karoluna Üniversitesi ile sınırlı değildi. Farklı birçok üniversitelerden birçok coğrafya eğitimcisine göre, üniversiteye başlayan öğrencilerin çoğu üniversite için gerekli temel

coğrafya eğitimini liselerde almamakta idiler (Meredith 1985). Diğer birçok şok edici haberler devam etti. Örneğin 1988'de bir Uluslararası Gallup anketine göre Amerikan öğrencileri diğer ülkeler ile kıyaslandığında coğrafya sahasında oldukça eğitimsiz idiler. Bütün bu alarm verici sonuçlar, coğrafya eğitimi üzerine dikkatlerin çekilmesini sağladı. Birçok aydın ve profesyonel coğrafyacılar liselerdeki coğrafya eğitiminin yetersizliği konusunda hemfikir oldular.

ABD liselerinde verilen coğrafya eğitiminde problem ne kadar ciddi idi? Öğrenciler coğrafya eğitimi konusunda gerçekten söylenildiği kadar yetersizler miydi? Eğer durum söylendiği gibi idiyse, coğrafya sahasında öğrencilerin bu derece cahil kalmalarına sebep olan problem neredeydi? Phillips (1994)'e göre coğrafya dersini veren öğretmenlerin çok büyük bir kısmı tarihe meyilli idiler ki bunlar coğrafya konularının çoğunu ya değiştiriyorlar ya da eliyorlardı. Böylece coğrafya konusunda oldukça yetersiz olan bu öğretmenler öğrencileri yeterince hazırlayamamaktaydılar. Journal of Geography dergisinin editörü (January 1994)'ne göre coğrafya eğitimi uzun bir süreden beri bozulmaktaydı. Eğitim kurumların vurdumduymazlığı ve devlet yardımlarının azalması, liselerde coğrafya dersi ve programı üzerine yatırım yapılmasına engel olduğu gibi, uzun süreli sıkıntı çekilmesine de yol açmaktaydı. Robert Dulli (1996) ye göre, coğrafya konularını işleyen sosyal bilgiler öğretmenleri fakülte eğitimlerinde ekonomi, tarih ve vatandaşlık konularında eğitim aldıkları, fakat coğrafya konusunu ihmal ettikleri ve yeterince güçlü olmadıkları açıktı (Checkley 1996).

Coğrafya eğitimini geliştirmek için ne yapılabilirdi? Coğrafya eğitiminin bu kötü görüntüsünü ortadan kaldırmak için 1984'den sonra bir çok çalışma başlatılmıştır. En pozitif adımları National Council for Geographic Education (NCGE), National Geographic Society (NGS), ve Association of American Geographers (AAG) adlı coğrafya örgütleri atmışlardır. Bu coğrafya kurumları ve diğer organizasyonlar, coğrafya eğitimini iyileştirmek için kısa ve uzun süreli görevler planlamışlardır. Bazı eyaletler kendi çaba ve gayretleri ile coğrafya eğitimini daha iyi bir duruma getirmek ve coğrafyanın sınıflarda ayrı bir disiplin ve ders olarak okutulması için çaba sarf etmeye bu yıllılarda başlamışlardı (Güney Dakota, Colorado, California, Tennessee, ve Texas gibi) (Meredith 1985).

Bu yıllarda coğrafya eğitimcileri de bir çok aktiviteler yapmışlar ve sosyal bilgiler içerisinde öğretilen coğrafya konularını zenginleştirmek için uğraş vermişlerdir. İlk teşebbüs olarak California eyaletinde 1983 yılında sınıf öğretmenleri, yöneticiler ve üniversite öğretim üyeleri birliği kurulmuştur. Bu grubun ders programı geliştirmedeki başarısı NGS'nin dikkatini çekmiş ve 1985 yılında NGS anaokulundan lise son sınıfa kadar, coğrafya eğitimi geliştirme programını başlatılmıştır. Bu çabanın sonucu olarak, birçok eyalet 1993 yılına kadar kendi coğrafya kurumlarını kurmuştur. 1987 yılında başlatılan coğrafya projeleri ile de aşağıdakiler hedefleniyordu:

- 1- Coğrafya eğitimcilerine coğrafyanın temel konularını tanıtmak
- 2- Eğitim stratejilerinin paylaşılmasının sağlamak
- 3- Coğrafya eğitimi konusunda öğretmenleri kaynaklar ve imkânlar konusunda bilgilendirmek
- 4- Her eyaletin coğrafya organizasyonu ve üyelerinin belli bir network (ağ) aracılığı ile işbirliği yapmalarını sağlamak

Bu projenin sonucu olarak; video, ders planları, dergi hazırlama ve özel sunumlardan oluşan birçok materyal üretilmiştir.

1984 yılında, NCGE ve AAG birlikte çalışarak *Coğrafyanın Beş (5) Temel Konusu*'nu yayınlanmıştır. Bu, yeni ders programları için bir çerçeve ve temel oluşturan bir rehberdi. Bu beş (5) temel konu "Coğrafya Eğitimi için Yönerge" (yada TÜZÜK) olarak yayınlanmıştır. Bu beş temel konu sırası ile şunlardır; yer/mekân (fiziki ve beşeri karakteristikler), konum (dünya üzerindeki mutlak ve göreceli pozisyonu), mekanlar arasındaki ilişkiler (insan-çevre), hareketlilik (insanların karşılıklı ilişkileri) ve bölgeler (nasıl oluşturuluyor ve değişiyor). Bu belgeye göre 7. sınıftan lise son sınıflara kadar bütün öğrencilere coğrafya dersi verilmesi hedefliyordu. Bu belgenin gönüllü kurumlar tarafından hazırlanmış olması ve herhangi bir yaptırım gücünün olmaması nedeni ile şu ana kadar söz konusu belgedeki dersler bütün sınıflarda henüz yerini Dünya Coğrafyası dışında almış değildir. 1989 yılında NGS ve NCGE'nin çabaları sonucu coğrafya ülkedeki beş (5) temel dersten birisi olarak kabul edilmiştir (Persky 1996).

Öğrenciler Coğrafyayı Nasıl Öğrenmeli?

Bednarz (1992)'a göre coğrafya içindeki problemlerin açıklanması ve coğrafyanın öğretilmesi için özel metotlar kullanılmalıdır. Coğrafya eğitimindeki ilk alarmlar bir telaşın ürünü idi ve çözüm olarak yer isimlerinin ezberlenmesi gerektiği söylenmişti. Şu anki tartışmalar içinde de aynı argümanlar kullanılmaktadır. Fakat kötü bir şekilde eğitilmiş öğretmenler coğrafyadaki cehaletin sebebidirler. Bir coğrafi mekânının nasıl öğretilmesi gerektiği konusunda kabul edilmiş genel bir fikir yoktur. 20. yy.ın başında ortaya çıkmış birçok sorunun cevabı bugün hala verilememiştir. Bir yer ve onun konumunu en iyi şekilde öğretmenin yolları nelerdir? Öğrenmeyi nasıl tanımlarız? Boş bir haritanın öğrenci tarafından doldurulabilmesi iyi bir ölçme midir (Bednarz 1992).

Ortaya Çıkan Sonuç

1984 yılında hazırlanılmış olan ulusal belgeden (beş temel esas) sonra, coğrafya eğitimcileri bu beş temel esasa bağlı olarak sayısız programlar, müfredat programları ve eğitim öğretim materyalleri ürettiler. 1993 yılına kadar hemen her eyalet kendi coğrafya organizasyonlarını kurdular. Bu organizasyonların amacı coğrafyanın okullarda daha iyi öğretilmesi, daha iyi öğretmen yetiştirilmesi ve coğrafya öğretmenlerinin tecrübelerini artırmaktı. Öğretmen hazırlama programları hem yerel ölçekte hem de ülke genelindeki programlarla desteklendi. NGS ve diğer coğrafya organizasyonların yapmış oldukları programlarla coğrafya çok geniş halk kitleleri tarafından fark edildi. Bu programa örnek olarak “Coğrafya Haftası,” (National Geography Bee) ve düzenli çıkarılan dergiler gösterilebilir. 1990’lı yıllar boyunca yukarıdakilerin dışında daha bir çok etkinlikler, ders programları ve eğitim-öğretim materyalleri geliştirildi. 20. asrın son on (10) yılı içerisinde coğrafya eğitimi alanındaki canlanma, coğrafya eğitimcilerine fırsatlar sunmaya devam etmekte ve ders programları ile coğrafya dersinin öğretimini etkilemeyi sürdürmektedir (Bettis 1996). Fakat, 1980’lerden başlayıp 1993’lere kadar bir çok eyalet sosyal bilgiler derslerini zorunlu ders olarak müfredatı içerisine almaya başlamalarına rağmen coğrafya dersi spesifik olarak özlenen yerini henüz almamıştır.

Ömür Boyu Coğrafya: Coğrafya Standartları

Sonunda, bütün çabalar 1994 yılında yayınlanan “Ömür Boyu Coğrafya: Milli Coğrafya Standartları” belgesi ile planlama bazında meyvesini verdi. Bu standartlar ile her sınıf seviyesinde öğrencilerin neler bilmesi gerektiği çok detaylı bir şekilde açıklandı. Bu belge on sekiz (18) standarttan oluşmakta ve her sınıf seviyesinde standartlar ortaya koymaktadır. Bu standartlar ile öğrencilerden coğrafyayı öğrenmeleri yansırı coğrafya ile üretken hale gelmeleri de istenmektedir. Bununla birlikte Milli Coğrafya Standartları'nın başarılı olması sadece yerel ölçekte okulların çabalarına kalmakta, ülke genelinde herhangi bir yaptırım gücü bulunmamaktaydı. Standartların gönüllü olması dolayısı ile uygulamadaki zorluklar, bu standardı ortaya çıkarmak kadar belki daha da zor bir durumdur (Bednarz & Peterson 1994).

“Hayat Boyu Coğrafya” belgesi eğitimcilere yerel şartlara bağlı olarak ders programları hazırlama imkanı vermek için yazılmış, bundan dolayı da çok yerinde ve zaruri bir çalışma olarak algılanmıştır. Bununla birlikte, standartlar ile birlikte bazı problemler de ortaya çıkmıştır. Örneğin, standartlar lokal ders programlarının bünyesini ne kadar etkileyecekti? Bazı yerel eğitim programlarının şu an uygulamış oldukları kendi programları bu standartlara çok yakın fakat 15 standart içerisinde verilmektedir. Her eyalet ve okullar kendi bünyelerine bu standartları uyarlayıp, kendi ihtiyaçlarına uygun hale getirmeleri bir hayli zor ve zaman alacaktı. Bütün bunların ötesinde, standartlardaki zengin coğrafi içerik bir çok öğretmeni bunaltmış olmasına rağmen, coğrafya eğitimi üzerine dikkatlerin çekilmesini sağlamış ve coğrafya derslerine kayıtların artmasını sağlamıştır (Tablo-1).

Tablo-1: Texas Eyaletindeki Bütün Orta ve Lise Seviyesindeki Okullarda Dünya Coğrafyası Dersini Alan Öğrencilerin Yıllara Göre Değişimi	
Öğretim Yılı	Dünya Coğrafyası Dersini Alan Öğrenci Sayısı
1993-1994	99,784
1994-1995	157,651
1995-1996	219,504

Kaynak: Ann Rogers. Sosyal Bilgiler Bölümü Başkan Yardımcısı, TEA, 1997.

Bu rakamlara göre 1990'larda coğrafya derslerine olan ilgi artmış ve daha çok öğrenci coğrafya derslerine kayıt yaptırmaya başlamışlardır.

Coğrafya Eğitiminde Türkiye ve ABD'yi Birbirinden Farklı Kılan Nedir?

Türk ve ABD'nin liselerinde okutulan coğrafya dersleri ve coğrafya müfredat programları karşılaştırıldığında aşağıdaki genel gözlemler ortaya çıkmaktadır:

- Ders sayısı, dersin süresi, ve konu zenginliği bakımından, Türkiye çok daha kompleks ve zengindir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından günümüze kadar geçen süre içerisinde, coğrafyanın en çok ihmal edildiği dönemlerde bile, her zaman zorunlu coğrafya derslerine yer verilmiştir. Hatta bazı dönemlerde eğer öğrenci isterse lise öğrenimi süresince toplam 24 saat coğrafya dersi alma imkanına sahip olmuştur (Bak:1992-1995 ders geçme ve kredi sisteminin uygulandığı dönem). Buna karşılık, ABD okullarında Türkiye'deki coğrafya derslerine eşit ya da benzer dersler ve programların olmadığı görülür. Hatta 1990'lı yıllardaki çabalara rağmen coğrafyanın istenilen yere geldiğini söylemek mümkün değildir. Coğrafyacılar coğrafya eğitimini ortaöğretim kurumlarına kazandırmak için uğraşmalarına rağmen, hala hiç bir coğrafya dersi 1990'lara kadar zorunlu müfredatın bir parçası olamamıştı. Sadece Dünya Coğrafyası sosyal bilgilerin içerisinde yalnız bir ünite olarak okutulmaya başlanmıştır. Görüldüğü gibi coğrafya henüz bağımsız bir ders bile değildir. Bu yönleri ile bakıldığında coğrafya dersleri Türkiye'de ABD'ye nazaran daha etkin bir yere sahiptir denilebilir. Şu an Türkiye'de liselerimizdeki coğrafya müfredatının durumunu ve onun değerlendirmesini siz değerli okuyucumuza bırakıyorum.

- Coğrafya dersine Türkiye'de çok vurgu yapılmasının nedenlerinden birisi, Türkiye'nin jeopolitik konumundan kaynaklandığı söylenebilir: Türkiye'nin üç kıtanın birbirine en yaklaştığı yerde bulunması, Ortadoğu, Eski Sovyetler Birliği, ve Balkanlar, Kafkaslar gibi, Türkiye'nin yakın komşularındaki istikrarsızlık Türkiye'yi çok etkilemekte ve buralar hakkında bilgi sahibi olmasını gerekli kılmaktadır. Bu yüzden, Türk eğitim sistemi öğrencilerin bölgemizin jeopolitik durumu hakkında daha çok bilgi sahibi olmalarını zorunlu kılmaktadır. Diğer taraftan, ABD dünyanın sıcak

bölgelerinden (problemlili) çok uzaklarda, kendi sınırlarını tehdit eden bir risk olmadığı aşikârdır. 1980'lerden sonra globalleşmeye bağlı olarak bütün devletler ve milletlerin birbirine çok yakınlaşmalarından dolayı, ABD vatandaşlarının da dünyanın diğer bölgeleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olma istek ve arzusu artmaya başlamış, bu da coğrafyaya ilgiyi artırmıştır (Tablo-1).

- Türkiye'de coğrafya derslerinin adları 1940'lardan günümüze çok fazla değiştiğini söylemek mümkün değildir. Örneğin, çoğu zaman, Genel Fiziki Coğrafya 9. sınıfta, Dünya Bölgeler Coğrafyası 10. sınıfta ve Türkiye Coğrafyası 11. sınıfta yıllarca okutulmuştur. Ders adları pek değişmese de, zaman içerisinde derslerin içeriğinde zamanın getirdiklerine bağlı olarak önemli değişiklikler olmuştur. 1990'larda, turizm ve yeni Türk Cumhuriyetleri gibi konular coğrafya müfredatına ilave edilmiştir. ABD'de ise 1920'lere kadar çok yoğun fiziki coğrafya vurgusu, daha sonraki yıllarda yerini şehir coğrafyası, matematiksel coğrafya ve 1980'lerden sonra ise bölgesel coğrafyaya bırakmıştır.

- Ülkemizde okutulan coğrafya dersleri içerisinde en önemlisi, Türkiye Coğrafyası'dır. 1940'larda Türkiye Coğrafyası 10. sınıfta ve Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası 11. sınıflarda okutulmuştur. 1983 ve sonrasında öğrencilere dört (4) saat zorunlu Türkiye Coğrafyası dersine ilave olarak, sekiz (8) saat Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, altı (6) saat Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası okutulmuş ve eğer öğrenci isterse lise boyunca 18 saat Türkiye Coğrafyası ile ilgili ders alabilme imkânı sağlanmıştır. ABD ortaöğretim kurumlarında bazı öneriler olmasına rağmen ABD Coğrafyası diye bir dersin şu an müfredat programları içinde gerek zorunlu, gerekse seçmeli olarak görünmemektedir.

- Türkiye'de Ülkeler Coğrafyası dersi çoğu zaman 10. ve 11. sınıflarda zorunlu coğrafya dersi olarak okutulmuştur. ABD'de ise bu yerel eğitim birimlerine göre değişmekte, çoğu zaman sosyal bilgiler içerisinde bir ünite olarak işlenilmektedir.

- Ülkemizde, coğrafya dersi niteliği, dersi anlatan öğretmenin yeteneğine, onun kapasitesine, kırsal/şehir ayrımına, öğrencinin eğitim seviyesine, sınıfların fiziki durumuna, derslerde kullanılan araç gereçlere bağlı olarak değişmektedir. Coğrafya dersini veren öğretmenler en az dört

(4) yıllık fakülte mezunlardır. Diğer taraftan ABD’de coğrafya konularını anlatan öğretmenlerin hemen hemen hepsi sosyal bilgiler öğretmeni olup, bunlar tarih, vatandaşlık ve ekonomi konularında bir hayli kuvvetli bilgilerle donanmıştır. Fakat coğrafya konusunda yeterli değildir. ABD’de Türkiye’de ortaya çıkan, kırsal/şehir farklılıkları, fiziki problemler ve ders araç gereçlerinin yeterli olmaması gibi problemler söz konusu değildir.

- Coğrafya dersleri için gerekli olan ders kitapları, model küre, atlas, VCD, ve video-kasetler her iki ülke içinde kullanılan ders materyalleri olarak öne çıkarken, kitapların görsel zenginliği ve kalitesi bakımından ülkemizin yeterli olmadığı açıktır.

- Amerikan ve Türk öğrencilerinin coğrafi bilgilerini karşılaştırıp değerlendirme yapmak imkânına sahip değiliz. Çünkü, ABD öğrencileri coğrafya sahasında bir çok uluslararası yarışma ve seviye tespit sınavlarına girmiş ve raporlar hazırlanmış olmasına rağmen, ülkemizde öğrencilerin coğrafya bilgilerini ölçmek için herhangi bir uluslararası yarışmaya ya da değerlendirmeye girdiklerine dair her hangi bir rapor mevcut değildir. Bundan dolayı hangi ülkenin öğrencileri daha başarılıdır sorusuna cevap verip karşılaştırma yapmak mümkün değildir.

- 20. asır boyunca ABD eğitim sistemi coğrafya eğitimi ve coğrafya eğitiminin amaçları ve hedeflerinin açıklanması konusunda başarısız olsa da, 1984 yılında hazırlanmış “*Coğrafya Eğitiminin Tüzüğü*” ve 1994 yılında hazırlanmış olan “*Hayat Boyu Coğrafya: Coğrafya Standartları*” adlı belgeler, ileriye dönük olarak coğrafya eğitiminin amaç ve hedeflerini çok detaylı bir şekilde ortaya koymaktadır. Buna karşılık, Türk Eğitim Sistemi içerisinde coğrafya eğitiminin amacı ve hedefleri 1941 Türk Coğrafya Kongresi’nin çalışması sonucu belli bir kalıba sokulmuş, bu temele bağlı kalınarak daha sonraki dönemlerde ufak değişikliklerle yenilenerek günümüze kadar gelmiştir. Fakat bu çalışmalar, gerek içerik, gerekse amaç ve hedefler bakımından, hiç bir zaman ABD’de yukarıda bahsettiğimiz 1984 ve 1994 yıllarındaki çalışmalar kadar detaylı ve yol gösterici olamamıştır.

- Ortaöğretimde coğrafya eğitiminin tarihi seyri incelendiğinde Türkiye’de siyasi politikanın coğrafya ders programları üzerinde etkili olduğu çok açık gözlenebilir. Kısa süre içerisinde değişen yönetimler “ne?” “niçin?” sorularının cevaplarını hep etkilemişlerdir. Buna bağlı olarak da

zaman içerisinde coğrafya derslerinin sayısı ve içeriği konusunda dalgalanmalar olmuştur.

- Coğrafya ders kitaplarının içeriği, hazırlanması ve iznin verilmesi Milli Eğitim Bakanlığı kontrolünde yapılırken, ABD eğitim sisteminde bu görev yerel yönetimlere bırakılmış ve onlar kitapların hazırlanması ve içeriği konusunda sorumludurlar. Buna bağlı olarak da bölgeler arasındaki farklı coğrafya eğitimi çok yaygın bir uygulama olarak ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

Türkiye ile ABD arasındaki coğrafya eğitimi konusundaki ayrılıkları politik ve ekonomik durumlardaki farklılıklar, sosyo-kültürel geçmiş, ülkelerin coğrafi ve jeopolitik durumlarından kaynaklanmaktadır. ABD devlet yönetimi ve politikasına bakıldığında zaman oldukça kararlı ve uzun zaman içerisinde önemli değişikliklerin olmadığı görülürken, Türkiye'de kısa zaman içerisinde politik kararsızlıklar ve değişiklikler coğrafya eğitimini önemli ölçüde etkileyerek yön vermiştir.

ABD'de yıllarca coğrafya dersi, ortaöğretim kurumlarında bir ders olarak bile algılanmamıştır. Zorunlu coğrafya dersi olmadığından dolayı aileler, öğretmenler ve coğrafya eğitimcileri, öğrencileri seçmeli coğrafya dersi almaları konusunda özendirmediler. ABD'deki okullarda coğrafya beş temel dersten birisi olarak kabul edilmiş olmasına ve 1994 *Milli Coğrafya Standartları* coğrafya eğitiminde önemli bir kılavuz olmasına rağmen, henüz bir tane bile coğrafya dersinin eğitim müfredatı içerisinde zorunlu ders olarak okutulmaması nedeniyle, öğrencilerin coğrafi bilgi seviyelerini yükseltmek mümkün olmamaktadır. Bu standartlar amaç olarak çok iyi niyetle hazırlanmış olduğu açıktır. Fakat, bugünkü uygulamalar ile Amerikan öğrencilerinin bu standartlarda belirtilen hedeflere ulaşması oldukça zor görünmektedir. Çünkü standartların okullar ve eğitim sistemi üzerinde hiç bir yaptırım gücü yoktur ve sadece eğitimciler, aileler ve coğrafyacılara cesaretlendirerek, coğrafya eğitimini teşvik etmektedir.

Buna karşılık, Türkiye'deki eğitimciler Türk gençliğinin coğrafya eğitimini artırmak için oldukça fazla zaman ayırdıkları açıktır. Hiç bir öğrenci coğrafya dersi almadan ortaöğretim kurumlarından mezun olamamakta ve dersler coğrafya eğitimi almış öğretmenler tarafından

verilmektedir. Fakat şu an yürürlükte olan eğitim programları Türkiye’de coğrafya öğretimi konusunda bazı soruların cevaplanması gerekli kılmalıdır. Günümüzde Türkiye’deki liselerin bazı bölümlerindeki öğrenciler göstermelik coğrafya dersi alırken bazı bölümlerde ise hem zorunlu hem de seçmeli coğrafya dersleri alabilmektedirler. Bu durum geleceğimiz olan öğrencilerin vatanını seven, ülkesi ve dünyadan haberdar olarak yetiştirilmeleri konusunda bazı şüphelere yol açmaktadır. Özellikle sayısal (fen) bölümlerini seçmiş olan öğrencilerin ülkemiz ve dünya hakkında bilgi sahibi olmadan okullardan mezun olmaları ve sonraki dönemlerde ülkemizde en üst düzeyinde görevlere talip olmaları, ileriki yıllar için bir problem olarak karşımıza çıkması muhtemeldir. Aynı zamanda bu öğrenciler ülkemizi sevme ve milliyetçilik duygusunun gelişmesi konusunda yeterli olmamaları ilerisi için bir problem olarak kendisini gösterebilir. Diğer taraftan sosyal bölümleri seçen öğrencilere verilen coğrafya dersleri, öğrencileri coğrafya konusunda ne kadar yeterli kılmalıdır? Öğrencilerin çok coğrafya dersleri almaları elbette iyi bir uygulama olarak değerlendirilebilir fakat bu “kuru bilgiden öteye gidiyor mu? Öğrenciler bu kadar çok coğrafya dersi aldıktan sonra coğrafyanın prensipleri yardımıyla problem nasıl çözülür sorusunun ve coğrafi araştırma metotları yardımı ile bireysel düşünme becerilerini geliştirebilmekte midirler?

Bu problemlerin çözümü ve coğrafya eğitiminin istenilen seviyeye gelmesi için mutlaka okullardaki ders müfredat programı içerisine coğrafya eğitiminin amaç ve hedeflerini çok detaylı bir şekilde ortaya konulması şarttır. Bu yönüyle de ülkemizde ABD’de yapılan “*Milli Standartlar*” ayarında coğrafyadan beklentilerimizi çok açık olarak ortaya koyan bir çalışma olmadan, coğrafya eğitiminde istenilen seviyesine ulaşmak oldukça zor görülmektedir.

KAYNAKÇA VE SEÇİLMİŞ LİTERATÜR

Türkiye ile ilgili:

- Atatürkçülük ile İlgili Konular (1986). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*, 2212, Ankara.
- BİRSÖZ, S. 1991. *Seminar on the Reorganization and Reform of the Secondary Education System*. Milli Eğitim Basımevi Press, Ankara.
- Coğrafya Ana Ders Kitaplarının Yazdırılması Hakkındaki Genelge (1985). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu, Genelge*: 108,.
- Coğrafya Ders Kitabı (1973). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*, 1760.
- Coğrafya Dersi Programı Hakkında Genelge. (1983). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu*, dosya no. 320.
- Coğrafya Dersi Taslak Programı Hakkında Genelge (1971). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu*, genelge no. 110.
- Coğrafya Dersinde Yapılan Değişikler (1993). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*, 2381.
- Coğrafya Programı (1992). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*, 2369.
- DOĞANAY, H. (1989). Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları. *Türk Kültürü Dergisi*, 11: 7-24.
- DOĞANAY, H. (1992). Milli Coğrafya Ders Kitabı Hakkında Rapor. *Türk Kültürü Dergisi*, 273, 53-57.
- ERDEM, S. (1990). *Coğrafya, Milli Coğrafya, ve Vatandaşlık Bilgileri Derslerinin Teftişinde ve Zümre Toplantılarında Dikkate Alınacak Ortak Esaslar*. Yayın no. 4, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- İŞBİR, E. G. (1991). *Seminar on the Reorganization and Reform of the Secondary Education System*. 22-24, Milli Eğitim Basımevi Press, Ankara.
- Liselerde Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği*. 1991. Yönetmelik sayısı. 130, Ankara.
- Lise Coğrafya Programı (1942). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu, Yönetmelik*.
- Lise İki ve Üçüncü Sınıfları İçin Coğrafya Ders Programı (1974). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, 1775.

- Milli Coğrafya Ders Dağılım Çizelgesi (1985). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*. 2195.
- Orta Öğretim Kurumları Coğrafya Dersi Programları (1992). *T. C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*, 2357.
- Orta Öğretim Kurumları Coğrafya Programının Kabulü (1983). *T. C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*.
- Ödev Yönetmeliği (1985). *T. C. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu, Genelge*: 1.
- SEZGİN, R. (1991). *Seminar on the Reorganization and Reform of the Secondary Education System*. Milli Eğitim Basımevi Press.
- Yeni Açılacak Klasik Liselerde Okutulacak Coğrafya Dersleri (1941). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tebliğler Dergisi*.
- Amerika Birleşik Devletleri ile İlgili:**
- BEDNARZ, R. S. & Bednarz, S. W. (1992). School Geography in the United States: Lessons Learned and Relearned. *International Perspectives on Geographic Education*. Edited by A. David Hill. Pp. 139-154.
- BEDNARZ, R. S. & Peterson, J. (1994). The Reform Movement in Geographic Education: A View from the Summit. *Journal of Geography*. January/February. Pp. 61-64.
- BETTIS, N. C. (1996). The Renaissance in Geography Education in the United States, 1975-1994, *The International Journal of Social Education, Official Journal of the Indiana Council for the Social Studies*. Vol.10. Pp.61-72.
- BOCKENHAUER, M. H. (1993). The National Geographic Society's Teaching Geography Project. *Journal of Geography*. May/June. Pp. 121-124.
- CHECKLEY, K. (1996). Geography's Renaissance; Restoring Earth to the K-12 Curriculum. Curriculum Update. *Association for Supervision and Curriculum Development..* Pp.1-8.
- A Crisis in Geographical Education? (1984). Editorial. *Journal of Geography*, January/ February. Pp.3.
- DE SOUZA, A. (1994). Time for Geography: The New National Standards. *NASSP Bulletin*. Pp. 1-6.
- Geography for Life; National Geography Standards* (1994). Developed on behalf of the American Geographical Society, Association of

- American Geographers, National Council for Geographic Education and National Geographic Society.
- Guidelines for Geographic Education* (1984). Elementary and Secondary School. Prepared by the Joint Committee on Geographic Education of the national Council for Geographic Education and the Association of American Geographers.
- HARDWICK, S. & Holtgrieve, D. G. (1996). *Geography for Educators: Standards, Themes, and Concepts*. Prentice- Hall, Inc.
- JENNESS, D. (1990). Making Sense of Social Studies. *A publication of the National Commission on Social Studies in the School*. Macmillan Publishing Company, New York.
- KOHN, C. F. (1982). Looking Back; Working Ahead. *Journal of Geography*. March-April. Pp. 44-46.
- MARRAN, J. (1992). The World According to a Grade 12 Teacher-A Reflection on What Students of Geography Should Know and Be Able to Do. *Journal of Geography*. July-August. Pp. 139-142.
- MARRAN, J. (1994). Discovering Innovative Curricular Models for School Geography. *Journal of Geography*. January/February. Pp.7-10.
- MARTIN, G. J. & James, P. E. (1993). *All Possible Worlds: A History of Geographical Ideas*. John Willey & Sons, Inc.
- MEREDITH, S. J. (1985). Improvement in Geography Education, November, *ERIC Digest*, No. 22, ED 264164.
- MILLER, J. W. (1972). Research in Geographic Learning; Prologue to the Report of a Special NCGE Task Force. *The Journal of Geography*. April. Pp.199-200
- NATOLI, S. J. (1994). Guidelines for Geographic Education and the Fundamental Themes in Geography. *Journal of Geography*. January/February. Pp.2-6.
- OLSON, J. A. (1975). A Geographic Basis for Educational Planning. *Journal of geography*. May. Pp. 279-284.
- PATRICK, J. J. (1993). Geography in History: A Necessary Connection in the School Curriculum, *ERIC Digest*, ED 360220.
- PATTISON, W. D. (1964). The Four Traditions of Geography. *The Journal of Geography*. Vol. 63, Pp. 211-216.
- PERSKY, H. R. (1996). NAEP 1994 Geography Report Card: Finding from the National Assessment of Educational Progress. *National Center*

- for Education Statistics*. U. S Department of Educational Research and improvement.
- PETERSON, G. A. (1987). The Future of the Geography Education Program at the National Geographic Society. *Journal of geography*, Pp. 233-235.
- PETRY, A. K. (1995). Future Teachers of Geography: Whose Opportunity? *Journal of Geography*. September/October. Pp. 487-494.
- PHILLIPS, D. A. (1994). The Dissemination and Implementation of the National Standards: A View from the Local Level. *Journal of Geography*, January/February. Pp. 11-13.
- ROGERS, A. (1997). Texas Education Agency. *Division of Curriculum Development and Textbooks*, Austin, TX.
- STOLTMAN, J. P. (1975). Research on Geography Teaching. *Teaching for and Learning Social Studies Outcomes*. Pp. 437-447.